

Пузирьов Є. В.,

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки
Навчально-наукового гуманітарного інституту
Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*

ТВОРЧІЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Анотація. У статті надано характеристику свідомої творчої особистості соціального працівника, висвітлено основні аспекти становлення майбутнього соціального працівника в межах соціальної творчості: когнітивний, прогностичний та перетворювальний; визначені головні типи діяльності для формування творчої особистості майбутніх соціальних працівників: науково-логічна, практико-технологічна (побутова), ситуативна (спонтанна, розсудлива).

Ключові слова: творча особистість соціального працівника, головні типи творчої діяльності соціального працівника.

Puzryov Ye. A creative approach to the training of future social workers

Summary. The article provides a description of the conscious creative personality of a social worker, highlights the main aspects of the formation of a future social worker within social creativity: cognitive, prognostic and transformative; the main types of activities for the formation of the creative personality of future sociologists are determined: scientific-logical, practical-technological (domestic), situational (spontaneous, prudent).

Key words: The creative personality of a social worker, main types of creative activity of a social worker.

Сучасні характеристики суспільного життя висувають жорсткі умови до особистісних та професійних якостей соціального працівника. Ефективна робота установ соціального захисту неможлива без висококваліфікованих працівників, які мають досконало володіти усіма необхідними професійними навичками та вміннями.

Система підготовки соціального працівника, яка виникла протягом останніх років і постійно розробляється науковцями, головним чином зорієнтована на оволодіння ним певною системою теоретичних знань, де важливе місце посідають філософія, соціологія, психологія, педагогіка тощо; спеціальних умінь, методик і технологій. Однак успіх професійної

діяльності соціального працівника залежить у великій мірі від його особистісних характеристик: системи цінностей, психолого-педагогічної культури, самосвідомості тощо, про що неодноразово наголошували такі авторитетні українські та зарубіжні дослідники, як В. Андрущенко, В. Васильєв, Є. Климов, А. Капська, Л. Коваль, І. Мигович, А. Мудрик, В. Полтавець, К. Шендеровський та ін. [1, с. 74]. З огляду на ці фактори разом зі світоглядною та професійною підготовкою майбутніх соціологів особливого значення набуває особистісна підготовка, метою якої є формування професійно значущих якостей, її творчої спрямованості.

Творча особистість – це цілісна людська індивідуальність, яка виявляє розвинені творчі здібності, творчу мотивацію, творчі вміння, що забезпечують їй здатність породжувати якісно нові матеріали, технології та духовні цінності. За думкою Б. Новікова, творчість у її філософському розумінні повинна неодмінно розглядатись не в значенні (сенсі, якості) однієї з предикатних характеристик людської діяльності..., але як сутність та істина цієї діяльності... Іншими словами – як найбільш розвинена форма розвитку, як спосіб буття [3, с. 5].

В сучасних умовах творчість розуміється у вузькому значенні слова – як творча діяльність людини, і майже забуто закладене ще на початку століття традиційне розуміння творчості – як механізму розвитку.

Враховуючи те, що професійне становлення особистості є механізмом розвитку в межах професійної діяльності, певним чином можна говорити про приналежність професійного становлення майбутнього соціального працівника до соціальної творчості.

Серед аспектів професійного становлення майбутнього соціального працівника в межах соціальної творчості передусім необхідно виділити когнітивний, прогностичний та перетворювальний [2, с. 67]. У когнітивному аспекті творчість пронизує увесь процес пізнання природи і динаміки професійного становлення майбутнього соціального працівника, властивостей його елементів, зв'язків і взаємодій. Прогностичний аспект включає конструювання моделей майбутньої професійної реалізації. Перетворювальний аспект припускає створення нових форм професійних зв'язків і стосунків, продукування нових способів професійної діяльності, а також становлення майбутнього соціального працівника як суб'єкта професійної діяльності.

Творча особистість формується в процесі соціалізації через механізми адаптації, інтерналізації, тобто переведення у внутрішній світ людини соціальних цінностей, норм, ідеалів та ін. та екстерналізації, тобто об'єктивізації цих норм у поведінці, діях, вчинках.

Майбутнього соціального працівника, орієнтованого на творчу активність, можна визначити як особу, що має більшою чи меншою

мірою високий рівень мотивації досягнення, гнучкість саморегуляції, підвищеною відповідальністю за прийняття й реалізацію рішень, деяку автономність в підході до оцінки результатів діяльності.

Але існує декілька проблем, що виникають при професійному становленні майбутнього соціального працівника: 1) труднощі професійного самовизначення; 2) труднощі професійної персоналізації; 3) труднощі самоорганізації. Ці проблеми можуть бути вирішені за допомогою рефлексії.

За способами дій психологи виділяють наступні основні типи творчої діяльності: науково-логічна, техніко-конструктивна (технічна), музично-рухова, образно-художня (мистецька), вербально-поетична (літературна), практико-технологічна (побутова), ситуативна (спонтанна, розсудлива).

З названих типів творчої діяльності для майбутніх соціальних працівників, на наш погляд, особливо актуальними є науково-логічна, практико-технологічна (побутова), ситуативна (спонтанна, розсудлива). Вони охоплюють собою велике коло видів творчої діяльності, спрямованих на досягнення певних наукових результатів.

Таким чином творчості майбутнього соціального працівника властивий інтегральний характер, оскільки вона являє собою комплексну пізнавально-перетворювальну діяльність, що складається із взаємозалежних компонентів: теоретичних досліджень, експериментів, розв'язання практичних завдань тощо. Для студентів університету цей вид творчості має виключно важливе значення, оскільки крім особистісного вдосконалення надає можливість для розвитку професійно необхідних якостей особистості студента.

Список використаних джерел:

1. Григоренко В. Соціальна робота: теорія і практика. *Творчість як основної ресурс відродження України. Матеріали 11 Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ, 12-13 травня 2011 р. Київ: НТУУ «КПІ», 2011.с.74-75.

2. Жирун О.А. Професійне становлення особистості як соціальна творчість. *Творчість як спосіб буття свободи. Матеріали 12 Міжнародної науково-практичної конференції*. Київ, 16травня 2013 р. Київ: НТУУ «КПІ», 2013. с. 67-68.

3. Новіков Б.В. Творчість як спосіб здійснення гуманізації: Монографія. 2-е вид. Київ: НТУУ «КПІ», 2013. 467 с.